

Beslisnota voor de raad

Datum 21 november 2023

Openbaar

Onderwerp Zesde wijziging GR GGD IJsselland
Versienummer 1

Portefeuillehouder Michiel van Willigen
Informant Anouk Ganseij
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon (038) 498 2898
Email a.ganseij@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 1.2.1. Wij bevorderen de gezondheid van onze inwoners
Begroting wijzigen Nee
Dekking ten laste van N.v.t.

Bijlagen

1. Brief zesde wijziging GR GGD IJsselland
2. Concept modelbesluit colleges tot de zesde wijziging van de Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland;
3. Concept toelichting op het modelbesluit tot de zesde wijziging van de Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland per 1 juli 2024;
4. Concept-versie aangepaste gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland (waar de voorgestelde zesde wijziging in is verwerkt).

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

Kennis te nemen van de zesde wijziging van de gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD IJsselland en hierover geen zienswijze in te dienen bij het college van burgemeester en wethouders van Zwolle.

Datum 21 november 2023

Toelichting op het voorstel

Inleiding

U bent geïnformeerd over de nieuwe wettelijke regels over gemeenschappelijke regelingen (Wgr) via de aanbiedingsbrief van de vier regio-brede GR-en (het Regionaal Serviceteam Jeugd, de GGD, de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst) (bijlage 1). De nieuwe wettelijke regels hebben als doel: versterking van de positie en betrokkenheid van gemeenteraden bij samenwerkingsverbanden van gemeenten.

Proces voorafgaand

Om dat doel goed voor het voetlicht te brengen ontving u daarover in 2022 en 2023 een aantal keren notities van de griffiers kring IJsselland en de bestuurssecretarissen van vier gemeenschappelijke regelingen in IJsselland. Op 21 april organiseerden zij een werkconferentie om samen met raads- en (voor de Omgevingsdienst ook) statenleden de nieuwe wettelijke mogelijkheden te verkennen. Deze werkconferentie was een initiatief van de griffiers kring IJsselland en de directie/bestuurssecretarissen van de gemeenschappelijke regelingen waaraan alle gemeenten in IJsselland deelnemen (Veiligheidsregio IJsselland, GGD IJsselland, Omgevingsdienst IJsselland, Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland). Doel van de conferentie was om samen met raads- en (voor de Omgevingsdienst ook) statenleden de nieuwe wettelijke mogelijkheden te verkennen. Ook om een beeld te krijgen van wensen, die leven bij raads- en statenleden. Ook was er ruimte voor een gezamenlijk gesprek over de opvattingen en wensen van raads- en statenleden met betrekking tot de aanpassingen in de Wgr.

Planning komende tijd

De wetgever heeft bepaald, dat gemeenten en samenwerkingsverbanden de GR-en moeten aanpassen voor 1 juli 2024. Dit leidt tot de volgende planning:

- Toezending voorgestelde wijzigingen en conceptregelingen aan de colleges en gemeenteraden. Rekening houdend met de zienswijzetermijn van 8 weken, moet een eventuele zienswijze worden ingediend voor 1 januari 2024.
- Bespreking van reacties en zienswijzen en van eventuele aanpassingen in de conceptregelingen: februari - maart 2024. Daarna toezending aan de colleges voor goedkeuring door gemeenteraden en besluitvorming in colleges. De termijn voor goedkeuring door de raden bedraagt 13 weken.
- Na de goedkeuring kunnen de colleges de wijzigingen van de GR-en vaststellen.
- Als in de vergadering van het AB van GGD IJsselland blijkt dat meer dan twee-derde van de colleges dit hebben gedaan kan het AB constateren dat de wijziging van de GR tot stand is gekomen.
- Gevolgd door bekendmaking in het kader van de Wet elektronische publicaties (Wep).

Met deze nota wordt u geïnformeerd over de voorgestelde wijzigingen en wordt u in de gelegenheid gebracht om een eventuele zienswijze in te dienen voor 1 januari 2024.

Beoogd effect

De gemeenteraad te informeren over de zesde wijziging tot aanpassing van de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland.

Datum 21 november 2023

Argumenten

1.1. De wijzigingen zijn gericht op het versterken van de positie van de gemeenteraden

Ruim 75% van de gemeenten vindt regionale bestuursvormen belangrijk voor onder meer het behalen van bepaalde doelstellingen, het vergroten van de bestuurlijke slagkracht en/of het uitvoeren van bedrijfsvoeringstaken. Dat bleek de afgelopen jaren uit verschillende onderzoeken. De keerzijde is dat de gemeenteraad als lokale volksvertegenwoordiging meer op afstand komt te staan.

Volksvertegenwoordigers (gemeenteraden en raadsleden) ervaren vaak een te grote afstand tot gemeenschappelijke regelingen (GR-en). Gevolg is dat de democratische grondslag van dergelijke regelingen onder druk komt te staan.

Een groot deel van de voorgestelde wijzigingen is gericht op een goede invulling van de nieuwe wettelijke mogelijkheden om de positie van de gemeenteraden te versterken.

De belangrijkste punten uit de herziening van de Wgr worden hieronder kort toegelicht.

- Gemeenschappelijke raadsadviescommissie

Voor gemeenteraden bestaat de nieuwe mogelijkheid een adviescommissie in te richten. Zo'n commissie wordt ingesteld door het algemeen bestuur van een openbaar lichaam op een unaniem voorstel van alle betrokken raden. In de beide gespreksronden tijdens de werkconferentie werden diverse kanttekeningen geplaatst bij de mogelijkheid van een formele adviescommissie. Er is wel behoefte om met elkaar in gesprek te gaan. De gedachte is om als GGD samen met afgevaardigden van raden en colleges en in afstemming met de andere GR-en te verkennen op welke manier(en) gestructureerd vorm en inhoud kan worden gegeven aan betrokkenheid van raden bij de GR-en in IJsselland, zonder een formele regionale adviescommissie in te stellen, zoals de wet die noemt.

Toelichting

De GGD stelt voor om geen gemeenschappelijke raadsadviescommissie in te richten. Dat betekent dat de gemeenteraden in de regio IJsselland geen formele plek gaan inrichten waar ze kunnen bijsturen op de GGD, maar dat dit via een informeel proces georganiseerd gaat worden. Dit brengt het voordeel met zich mee dat er minder administratieve ballast is, maar de gemeenteraden hebben geen formeel sturingsinstrument.

- Zienswijzeprocedure begroting

Voor de ontwerpbegroting van een GR geldt al een zienswijzeprocedure, waarvan nu de termijn wordt verlengd van 8 naar 12 weken. Dit om de raden meer tijd te geven om de begroting te beoordelen. Afhankelijk van het moment van toezending van de ontwerpbegroting aan de gemeenteraden zal de zienswijzetermijn eindigen voor of in het zomerreces. De deelnemers aan werkconferentie hebben de voorkeur uitgesproken voor afronding van de zienswijzeprocedure vóór het zomerreces. Dit houdt voor de GR-en in dat zij de ontwerpbegroting tijdig aan de raden/staten toe moeten zenden. Aantekening hierbij is dat af en toe als de zomervakantie van de scholen vroeg begint, zich de situatie kan voordoen dat de GR-begroting pas na de vakantie in het AB kan worden vastgesteld. Toezending van de vastgestelde begroting aan gedeputeerde staten dient - binnen 2 weken na vaststelling - vóór 15 september te gebeuren.

- Extra zienswijzemogelijkheden

Datum 21 november 2023

In de gemeenschappelijke regeling moeten afspraken worden gemaakt over welk soort voorgenomen besluiten van het bestuur gemeenteraden hun zienswijze naar voren kunnen brengen en over de wijze waarop zij dit kunnen doen. Het staat de deelnemers vrij om af te spreken dat geen voorgenomen besluiten vatbaar zijn voor het geven van een zienswijze door de raden. Tijdens de werkconferentie kwam naar voren, dat het indienen van zienswijzen zinvol kan zijn als het gaat om voorgenomen besluiten over:

- meerjarenbeleid/plannen, belangrijke beleidswijzigingen en/of financieel effect;
- strategische keuzes of grote financiële keuzes.

In deze gevallen is het van belang om de zienswijzetermijn in overleg af te spreken.

In de verkenning van de denkrichtingen voor de uitwerking in de GR in het algemeen bestuur van GGD IJsselland kwam naar voren dat het bestuur de betrokkenheid van de gemeenteraden bij de totstandkoming van belangrijke beleidsdocumenten graag aan de voorkant organiseert. De raden kunnen dan vooraf input leveren die wordt meegenomen in de voorbereiding van bestuursvoorstellen.

Toelichting

GGD stelt daarom voor om voor specifieke onderwerpen geen standaard zienswijzeprocedures in de GR vast te leggen. Om de mogelijkheid echter niet helemaal uit te sluiten is de bepaling opgenomen dat het AB andere voorgenomen besluiten dan die waarvoor de wet of de regeling dat voorschrijft om een zienswijze kan voorleggen aan de gemeenteraden. Ook is hiervoor de procedure geschetst. Met deze bepaling blijft de regie wel bij het AB liggen.

- Actieve informatieplicht

Er moeten afspraken worden gemaakt over de wijze, waarop de GR inhoud gaat geven aan de actieve informatieplicht: het uit eigen beweging informatie verschaffen aan de raden. De gespreksrondes tijdens de werkconferentie maakten duidelijk, dat de gemeenteraden goed zijn aangehaakt als het gaat om informatie, die gemeenten van de GR-en ontvangen. Als aandachtspunten werden genoemd het juiste moment van verstrekken informatie en duiding daarvan. Ook was er behoefte, dat van te voren bekend is, welke informatie de raden wanneer kunnen verwachten. Bij GGD IJsselland wordt dit meegenomen in de P&C cyclus.

Toelichting

De GGD geeft aan dat de gemeenteraden voldoende geïnformeerd worden via de reguliere P&C-cyclus. Door het op deze wijze in te blijven richten, blijft de keuze bij de GGD hoe, wanneer en of ze de gemeenteraden actief informeren.

- Participatie

De wet verlangt een afspraak over participatie. De gedachte is, dat inwoners ook bij gemeenschappelijke regelingen in de gelegenheid moeten worden gesteld om hun mening over beleid of de uitvoering daarvan op een eenduidige wijze kenbaar te maken. Tijdens de werkconferentie was er voorzichtigheid/twijfel over de wenselijkheid van invulling van (formele) participatie via de GR-en. Want dat zou komen naast de participatieactiviteiten van de gemeenten. Een suggestie was om te kiezen voor lichte vormen. Als lichte vormen gelden, dat ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden een verzoekschrift kunnen indienen bij het dagelijks bestuur of in een openbare vergadering van het algemeen bestuur het woord kunnen voeren over onderwerpen die geagendeerd zijn.

Datum 21 november 2023

Toelichting

GGD IJsselland heeft uitvoerende en adviserende taken waarvoor primair de colleges van B&W verantwoordelijk zijn. Ingezetenen en belanghebbende kunnen via de reguliere procedures bij de colleges van B&W en de raden van de deelnemende gemeenten betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Daarom ziet GGD IJsselland beperkte ruimte voor formele participatie bij beleid.

- Financiële gevolgen uittreding

De wettelijke regels voor de GGD en Veiligheidsregio IJsselland wijzen aan welke gemeenten onder deze regio's vallen. De regionale samenwerking kent daarmee een verplichtend karakter. Uittreding op eigen initiatief is zonder wetswijziging niet mogelijk. Op het moment dat er wetswijzigingen optreden die gevolgen hebben voor de indeling van gemeenten binnen de regio's kan formele uittreding wel aan de orde zijn. Daarom is het noodzakelijk om, zoals de WGR aangeeft, voorschriften op te nemen over uittreding voor het geval dit in de toekomst alsnog aan de orde is. Met de wetswijziging van 2022 wordt verder verduidelijkt wat onder gevolgen moet worden verstaan. In elk geval moeten in de gemeenschappelijke regeling worden geregeld (dit kan niet doorgeschoven worden naar een overeenkomst of uittreedregeling):

1. de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden;
2. de gevolgen voor het vermogen van het samenwerkingsverband;
3. de gevolgen voor het vermogen van de deelnemende gemeenten (zowel de uittreder als de overblijvende gemeenten).

Toelichting

In de praktijk komt uittreding uit de GR GGD IJsselland eigenlijk alleen voor als gevolg van een wetswijziging. Dit omdat de Wet publieke gezondheid in artikel 14 lid 1 bepaalt dat colleges van burgemeester en wethouders die behoren tot een regio als bedoeld in de Wet op de veiligheidsregio's via het treffen van een gemeenschappelijke regeling moeten zorgen voor instellen en in stand houden van een GGD in die regio.

- Evaluatie

In de GR moeten afspraken worden opgenomen over het evalueren van de GR. Dat kan ook de afspraak zijn, dat evaluatie niet nodig is. Indien behoefte bestaat aan periodieke evaluatie kunnen de deelnemers daar zelf invulling aan geven. Er zijn geen wettelijke voorschriften voor de inhoud van evaluatie. De werkconferentie leverde geen duidelijke uitspraken op dat beslist behoefte bestaat aan periodieke evaluatie bij de 4 GR-en. Daarom is het voorstel om niet op voorhand specifieke afspraken te maken over evaluatie van de regeling maar het algemeen bestuur de mogelijkheid te geven te besluiten om de regeling of één of meer onderdelen daarvan te evalueren. Bijvoorbeeld als meerdere deelnemers daarom verzoeken. Het dagelijks bestuur maakt in dat geval een evaluatievoorstel aan de colleges. Daarin kan ook de positie en betrokkenheid van de raden worden meegenomen.

Toelichting

GGD stelt voor om het initiatief neer te leggen bij het algemeen bestuur. Dit heeft als gevolg dat de gemeenteraad minder grip heeft op de mogelijkheid om te evalueren. Dit hoeft niet bezwaarlijk te zijn, indien er geen behoefte is om dit te doen.

- Financiële verdeelsleutel

Datum 21 november 2023

In de GR van GGD IJsselland is opgenomen dat de ontwerpbegroting, de naar raming, door elke deelnemende gemeente voor het jaar (waarop de begroting betrekking heeft) verschuldigde bijdragen bevat. Daarbij is voor de berekening van de bijdragen voor de algemene en wettelijke taken van de GGD het uitgangspunt het inwonertal op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat waarvoor de bijdrage verschuldigd is. Voor de taken Jeugdgezondheidszorg en Toezicht Kinderopvang zijn echter in het verleden in overleg met de gemeenten andere verdeelsleutels afgesproken. Voor de Jeugdgezondheidszorg wordt sinds de overkomst van de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen uitgegaan van het aantal jeugdigen van 0 tot 18 jaar. De financiering van het Toezicht Kinderopvang is gebaseerd op daadwerkelijk aantal inspecties per gemeente. Jaarlijks wordt een bedrag per gemeente als voorschot gefactureerd. Aan het einde van het jaar vindt nacalculatie plaats op basis van realisatie. Om de regeling in overeenstemming te brengen met de praktijk is in artikel 47 lid 3 opgenomen dat het AB kan bepalen dat de kosten voor de taken Jeugdgezondheidszorg en Toezicht Kinderopvang of onderdelen daarvan op een andere wijze over de deelnemende gemeenten worden verdeeld. Op deze wijze kunnen we kritisch blijven kijken naar de wijze van kostenverdeling voor JGZ en Toezicht Kinderopvang en voorstellen voor eventuele aanpassingen hierin meenemen in de voorstellen van de begrotingsprocedure.

Toelichting

Er is nu opgenomen dat het AB kan bepalen dat de kosten voor de JGZ en Toezicht Kinderopvang anders worden verdeeld. Dit kan financiële gevolgen hebben voor de bijdragen van de gemeenten, als er wordt gekozen voor een andere verdeelsleutel.

Risico's

N.v.t.

Financiën

N.v.t.

Communicatie

GGD IJsselland wordt geïnformeerd over het besluit van de gemeenteraad t.a.v. de zienswijze.

Vervolg

Nadat iedere deelnemer aan de GR de mogelijkheid heeft gehad om zienswijzen in te dienen over de voorgestelde wijzigingen van de GR, zal het bestuur van de GR op die zienswijzen reageren en daar de gewijzigde GR (mogelijk) op aanpassen. Daarna zal de gewijzigde GR nogmaals aan uw raad worden voorgelegd, met het verzoek om hiermee in te stemmen. Beoogde datum van inwerkingtreding van de wijzigingen is voor 1 juli 2024.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

Datum 21 november 2023

secretaris, Dick Emmer